

Tógaigí túr ard

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh le Teidí, atá róbheag le feiceáil thar bhalla íseal, agus leis an dúshlán túr ard a thógáil dó a sheasfaidh leis féin. Léirigh carn tanaí guagach i gcomparáid le bonn leathan a bhfuil cárta air mar urlár cothrom, ansin socraíonn na páirtithe cad is ceart a chur ag an mbun. Bainfidh na beirteanna triail as bun leathan ar dtús, ansin tógfaidh siad níos airde le bloic, cupáin agus cárta agus cuirfidh siad Teidí ina shuí go cúramach ar an mbarr. Críochnaigh le taispeáin agus inis faoin rud a chabhraigh le gach túr seasamh, agus ansin cuirtear gach rud ar ais ina áit.

Cuspóirí foghlama

- Túr a thógáil as bloic, cupáin agus cárta a sheasann leis féin
- Rud amháin a chabhraigh leis an túr seasamh a rá (mar shampla bun leathan)

Roimh an gclog: réiteach

An lá roimh ré: bailigh bloic éagsúla, thart ar shé chupán páipéir agus cúpla blúire cárta do gach beirt, chomh maith le bréagán bog éadrom amháin an duine. Leag tacar tosaigh (píosaí móra + cárta) amach ag spota gach beirte agus cuir tubáin lána, dúnta, lena dtaobh. Marcáil balla íseal le téip nó le seilf agus glan lánaí ar an urlár.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
balla íseal, imeall seilfe nó líne téipe don fhadhb le Teidí (agus téip pháipéir má úsáidtear líne)	1	rang	seomra ranga	sraith leabhar leagtha ar a dtaobh, nó líne chailce ar an urlár
bloic thógála (méideanna éagsúla i dtobán)	1	grúpa	seomra ranga	pacáistí glana bia, boscaí beaga nó blúirí adhmaid curtha ar a chéile mar bhloic
cupáin pháipéir	6	grúpa	seomra ranga	feadáin chairtchláir ó rollaí páipéir cistine
blúirí cárta	4	grúpa	seomra ranga	dronuilleoga leacaithe as boscaí gránaigh
bréagán bog éadrom (chun an túr a thástáil)	1	grúpa	seomra ranga	péire stocaí glana rollaithe ina gcnap bog
spás tógála ar urlár glan nó ar bhord íseal	1	grúpa	seomra ranga	limistéar cairpéid amháin a roinntear, le spotaí marcáilte do na beirteanna
gléas nó ceamara an ranga chun grianghraif a thógáil de na túir sula ndéantar slacht	1	rang	seomra ranga	fón an mhúinteora, nach n-úsáideann aon duine ach an múinteoir

Pointe sábháilteachta

Tóg ar an urlár nó ar bhord íseal; ná cuirtear méara idir na píosaí agus iad á gcur ar a chéile; seas siar nuair a thiteann túr; scuab suas cupáin agus cárta atá scaipthe ionas nach mbainfear tuisle as aon duine.

Céimeanna teagaisc

- **Féach ar an bhfadhb:** Coinnigh é chuig thart ar thrí nóiméad. Ardaigh bréagán bog amháin agus pointeáil ar an mballa a chuir tú suas; ná doirt amach an trealamh tógála fós. Abair go bhfuil Teidí ag iarraidh feiceáil thar an mballa agus ainmnigh cén chuma atá ar obair mhaith: ard, agus fós ina sheasamh nuair a scaoilimid ár ngreim air.
- **Labhair agus roinn smaointe:** Ar an gcairpéad amháin, cuir trí bhloc bheaga ar a chéile ionas go mbeidh siad guagach, ansin atóg é le ceithre bhloc níos mó agus urlár cárta ionas go seasfaidh sé. Smaoinigh os ard go gcabhraíonn bun leathan. Plé idir páirtithe: píosaí móra nó píosaí beaga ag an mbun? Glac le dhá fhreagra nó trí agus athfhoclaigh iad mar 'bun leathan', 'cosa láidre' nó 'bonn cothrom'.
- **Bain triail as bun leathan:** Seol na beirteanna díreach chuig na tacair tosaigh atá ar na spotaí cheana féin; coinnigh na tubáin lána dúnta. Bí ag faire ar phíosaí móra leagtha cothrom, ar chárta á úsáid mar urlár, agus ar fhocail ar nós 'seasmhach' nó 'guagach'. Tar éis thart ar cheithre nóiméad, fiafraigh cé a bhain triail as bun leathan agus iarr ar dhá bheirt gan ach a mbonn a thaispeáint.
- **Tóg do thúr:** Oscail na tubáin lána agus déan dhá sheal ghearra oibre le sos reoite 30 soicind sa lár. Siúil timpeall ag fiafraí cá bhfuil an bun leathan agus cad atá ag cabhrú leis seasamh. Mura n-úsáideann na beirteanna an cárta, taispeáin uair amháin conas é a leagan mar urlár cothrom idir na sraitheanna. Ná cuirtear Teidí go cúramach ar an túr mar thástáil ach amháin nuair a sheasann an túr leis féin.
- **Taispeáin agus inis:** Tabhair cuireadh do thart ar cheithre bheirt; tugann an chuid eile ordóg suas nuair a chloiseann siad cad a chabhraigh. Léirigh an abairt 'Sheas mo thúr mar...' agus mol túir a sheasann, deisiú tar éis titime agus sonrú soiléir — ní an airde amháin. Tóg grianghraf de gach túr atá ina sheasamh nó den bhonn is fearr d'fhillteán an aonaid sula gcuirtear aon rud ar ais.

Cad ba cheart a fheiceáil

Beidh píosaí níos mó thíos ag bun an chuid is mó de na túir a sheasann, go minic le cárta mar urlár cothrom idir na sraitheanna. De ghnáth, luann na páistí bun leathan, bloic mhóra ag an mbun, carnadh cúramach nó urlár cárta mar na rudaí a chabhraigh. Túr a thiteann arís is arís, is gnách go mbíonn bonn tanaí faoi nó gur brúdh é le linn na tógála — stad, leathnaigh an bun agus bain triail eile as. Is eolas úsáideach é titim, ní teip.

Míthuisceantí agus idirghabhálacha

- **Is fearr i gcónaí túr níos airde, fiú má thiteann an túr nuair a scaoilimid ár ngreim air.** Ainmnigh an dá sprioc le chéile go séimh: ard agus ina sheasamh leis féin. Pointeáil ar charn tanaí a thit agus ar bhonn seasmhach níos ísle agus fiafraigh cé acu ar a bhféadfadh Teidí suí go sábháilte.
- **Níl sa chárta ach balla eile nó maisiúchán, mar sin cuireann siad ina sheasamh ar a imeall é agus bíonn sé guagach.** Taispeáin uair amháin ar feadh deich soicind: leag an cárta cothrom ar shraith cupán nó bloc mar urlár, ansin carn na píosaí ar an dromchla cothrom sin. Fiafraigh: An mothaíonn sé níos seasmhaí anois?

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Fan ag bord an mhúinteora le bonn leathan atá leagtha go páirteach cheana féin; ní chuireann an páiste ach an chéad sraith eile leis agus brúnn sé síos air chun a mhothú go bhfuil sé seasmhach. • Glac le pointeáil nó le comhartha láimhe 'leathan' mar fhreagra ar cad a chabhraigh mura bhfuil na focail éasca inniu.	• Tar éis túr amháin a sheasann, fiafraigh cad a d'athróidís chun an bun a dhéanamh níos leithne fós, agus ansin lig dóibh triail a bhaint as an leasú sin sa dara seal.	• An dara túr a thógáil le bun níos leithne fós, nó triail a bhaint as Teidí a chur ina shuí níos ísle síos má tá an barr corrach, agus a rá cé acu rogha ba mhó a chabhraigh.

Nasc traschuraclaim

Déan nasc le súgradh tógála Aistear agus leis an teanga ó bhéal: cleachtann na páistí an tús abairte 'Sheas mo thúr mar...' sa chiorcal roinnte.

